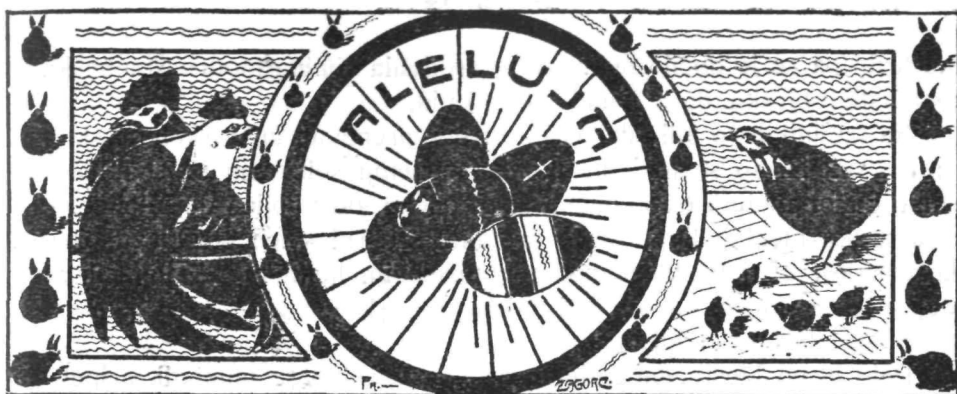
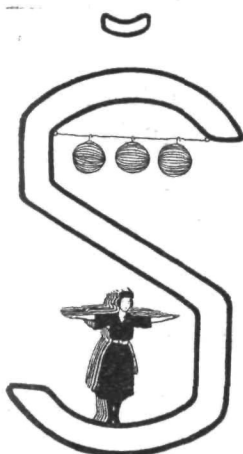

CVETINOMIRSKI:

Spomladi.

čink! Ščink! Ščink!...

Zunaj so peli ščinkovci in pozdravljali pomlad, žvrgoleli so liščki, strnadi so drobili svoje vesele pesmi, nekje iz gozda se je oglašala kukavica. Jasno in modro je bilo nebo... da si mi pozdravljeno, ti solnčnočisto nebo! V nemirnih poletih so švigale nad vasjo vračajoče se lastavke in se kosale z mimo letečimi grlicami, še višje v toplem ozračju so jadrali beli golobje, so hiteli v daljo temni vrani. Prerojena priroda za vasjo se je kopala vsa dehteča in kipeča v svetlem morju solčnih žarkov, ki so lili blagodejno na zemljo in jo milostno napa-

jali s svojimi vedno svežimi močmi. Kakor mehke, biserne preproge so se širili na vse strani zeleni travniki, polni cvetja in radosti; vsepovsod se je bohotil v prijaznih gručah vijoličasti pomladanski žefran, po bregovih so zlatele trobentice, dehtele so deviške vijolice, v senčnatih gajih so rasli mlečnobeli bingljajoči zvončki. Klilo je v njivah, že ped visoka pšenica je rahlo valovila v gorkem južnem vetru; visoko nad poljem je že prepeval škrijanček, v zraku je nepremično visela postolka, dolgo se ni ganila s svojega mesta, v solncu so se lesketale vztrepetavajoče bakrenorjave peroti; končno je padla bliskoma kakor kamen na tla in se skrila v pšenico. Še dalje zunaj vasi samo ravno, cvetoče polje, za poljem nizek holm; tam se je klanjalo iznad rdečega vresja in praprotja troje samotnih belih brez tako ljubko in prijazno, da bi strmel človek vedrih lic in jasnih oči venomer nanje in bi na vse drugo pozabil... Za holmom gore z zelenječimi bukovimi gozdi; čisto v ozadju, kipeči nad vsemi gorami, so plameneli s kristalnimi, v solncu blestečimi vrhovi visoki snežniki. Nad vasjo in nad vso to božjo prirodo, nad travniki, nad njivami, nad holmi in

nad hribi pa se je bočilo nebo, se je prelivala sijajna modrina nebeška v tako čistem blesku, da je jemala skoraj vid.

Na travnikih so bili zdaj vaški otroci, prepevali in vriskali so skupno s ptiči, smejali so se toplemu pomladanskemu solncu in so skakljali živahno kakor metulji od zvončka do zvončka, od vijolice do vijolice. Povsod preko mehkih livad se je pretakal srebrni smeh otrok, žuborel je slajše kakor čisti studenec pod temnozelenim holmom... Hoj, mladost, zdaj se navriskaj in napoj, zdaj, ko je še čas!...

Ščink! Ščink! Ščink!...

Pelo je po blestečem sadnem drevju, veselilo se pomladi, pripelo je tudi do zagrnenega Maričinega okna, pelo in vriskalo dalje, šlo je mimo...

Bolna je ležala v sobi Marica, pa je slišala vesele pesmi ptičev zunaj na vrtu in je odprla mahoma trudne trepalnice.

»Mati! Ali je že pomlad zunaj?«

Z drhtečim, šibkim glasom je vprašala to mater, ki je sedela kraj njene postelje, obraz v dlani skrit.

»Otrok!«

»Povejte, če je že pomlad? Čemu je okno vedno zagrnjeno?«

Skoraj na jok je šlo Marici, ali materi ravnotako; dobro je vedela že mati, čemu je puščala okno zastrto.

»Marica! Samo nekaj dni še... zdravnik je tako naročil...«

»Odgrnite zastor, odprite okno! Rada bi videla, kakšno je zdaj nebo.«

Mati je vstala in poljubila hčerko na vroče čelo.

»Marica, ti moj otrok!« —

Odgrnila je temno zaveso, in v sobo je posijalo modro nebo.

»Še okno odprite...«

Tudi okno je odprla mati, in gorko solnce je pobožalo Marico po licih in očeh.

»Saj je že pomlad! O, pomlad!« se je čudila Marica. »Pa zakaj mi niste tega že prej povedali? Kako lepo je nebo, kako toplo je solnce... O, da bi šla že lahko tudi jaz enkrat ven! Mati! Zvončkov, belih zvončkov bi rada, in vijolic, modrih vijolic...«

Materi je zdrknila svetla solza po licih navzdol.

»Glej, nisem storila prav, da sem odprla okno... zdaj se boš pa še jokala... Še teden dni, Marica, pa bo dobro...«

Zaprta je okno in ga zopet zagrnila, poravnala Marici odejo in zglavje in se sklonila globoko do bolnice.

»Samo jokati nikar, Marica! Zdaj si videla pomlad... nikar naj ti ne bo hudo... tudi ti pojdeš lahko kmalu venkaj na travnike med otroke.«

Odprla je varno vrata in odšla tiho iz sobe.

Potokoma so se ulile tedaj Marici solze iz oči in ji kapale na blazino. Kaj, že res pomlad zunaj?!... Kako hitro je prišla s svojim solnčnim smehom, s svojimi vedrimi, jasnimi lici! In Marica še dozdej ni bila vedela, da je zunaj že pomlad; pet dolgih mesecev je ležala bolna v postelji, zima je bila zunaj, snežinke so gosto naletavale; pa je kar hipoma

zavel gorak južen veter in privedel s seboj na mehkih krilih pomlad. In zdaj je pomlad že pač povsod — saj jo je bila videla Marica sama. Nad vasjo, nad rdečimi strehami... pne se nebo, modro, smehljajoče nebo, pne se tam nad zelenimi travniki, in toplo sije solnce; na travnikih pa so otroci, cvetice trgajo in prepevajo; vsi so tam zdravi, veseli, skočni, vsi vriskajo, samo Marice ni med njimi, samo Marica ne more vriskati... Pomlad, posij tudi v sobo, nasmej se skozi temni zastor, ti jasno solnce!...

Počasi so se ji zapirale trepalnice, počasi so se sušile na licih in na blazini solze, voljna vdanost v trpljenje in sladak up v bodočnost sta ji legala počasi na dušo... Marica, nedolžni angelček, nikar se nič ne boj! Tudi ti boš še skakljala na bisernih travnikih med drugimi otroci, tudi tebi bo sijal še maj... Teden dni še, pa bo konec temu trpljenju...

Zavzdihnila je globoko, že v polsnu, in položila svoje tenke roke na odejo.

Da bi imela vsaj kaj zvončkov pri sebi, tistih belih! Povedala je bila materi, da bi jih rada, in mati ji jih prinese gotovo še pred večerom; pa ne samo zvončkov, tudi trobentic in dišečih vijolic ji prinese mati. In mračna soba bo postala nenadoma polna cvetic, polna prijaznega smeha in blagega vonja, tako da bo sivi somrak kar zbežal skozi luknjico v ključalnici, in se bo razlila namesto njega od stene do stene v mehkih, božajočih valih blagodejna solnčna svetloba; kakor belo oblečene device z dolgimi, razpuščenimi lasmi se bodo izprehajali bingljajoči zvončki semtertja po sobi, vsi visoki in lepi, s sladkim smehljajem na belih licih, zvončkljali bodo in se sklanjali nad Marico v postelji, poljubljali jo bodo na čelo in ji segali v roko, se spogledovali med seboj in hodili zopet naprej, paroma in v gručah, križem sobe; in vse polno bo vijolic, sladko dišečih, z njimi bo potrošena Marica od glave do nog, tudi trobentice bodo vmes in pomladanski žefran; nad izprehajajočimi se zvončki bodo letali zlati citrončki, pod stropom, zaviti v mehko svetlobo, pa bodo žvrgoleli veseli liščki, in vsa soba bo polna njihovih lepih pesmi...

Marica se je nasmehnila v sanjah in je popolnoma zaspala.

Pod mrak je stopila v sobo mati in je šla tihih korakov k postelji.

»Marica!« —

Še vedno se je smehljaj otrokov obraz.

»Marica! Cvetic sem ti prinesla...«

Mati je iztegnila roko, v kateri je imela šopek, izbrala nekaj najlepših vijolic in jih položila Marici na obraz.

»A-a-a... ah!« je zadišalo tedaj Marici, zasopla je in se je hipoma zbudila.

Ko je imela šopek v svojih rokah, se ga ni mogla dovolj nagledati; zdaj je božala bele zvončke in jih pritiskala k sebi na lica, zdaj je duhala vijolice, zdaj zopet je strmela v rumene trobentice. Naposled je prinesla mati v sobo lepo pisano japonsko vazo; Marica je dejala dišeči šopek vanjo in postavila vazo na nizko nočno omarico kraj svoje postelje.

»Čisto zdravo se že počutim!« je povedala materi.

Bliskoma je pretekel teden, in tedaj je smela Marica že iz postelje in venkaj pod toplo pomladansko nebo. Še nikdar v življenju ni bila Marica tako vesela kakor ravno takrat; mati jo je oblekla v svetlo pražnjo oblekco, jo obula v tenke modre nogavice in nove rumene šolnčke, na glavo med zlate kodre las pa ji je privezala ljubko rdečo pentljico. Marica se je srečno nasmehnila, stopila na prag in pozdravila prepevaje solnčno pomlad; nato je odskakljala prožnih korakov, skoraj plešoč, po cesti iz vasi na dehteče travnike, med druge otroke...

Ščink! Ščink! Ščink!...

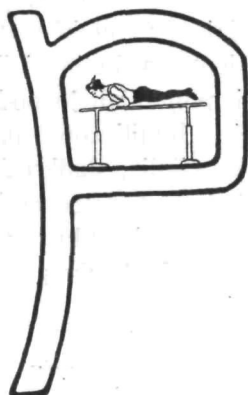
Tudi Marici so prepevali zdaj žgoleči ptiči, z njimi je žgolela veselo Marica sama. Kakor veliki, bleščeči liščki so jo pozdravili otroci, jo sprejeli medse in se pričeli poditi z njo skupaj dalje od cvetke do cvetke, Marica sama pa je bila kakor najlepši in najveselejši bleščeči lišček, najbolj je skakljala in vriskala in najbolj se je veselila pomladi...

IVO TROŠT:

Volka so pokopavali.

(Dogodba.)

odgoričani ujamejo volka v globoko jamo, ki so jo nalašč prej izkopali. Žalostno je tulila zver, ker je vedela, da jo na dnu čaka smrt. Ob jami se zbere malone vsa vas, ne le moški, tudi ženske, da poslednjič vidijo škodljivca. Ko odstranijo veje in dračje, skozi katere se je neprevidni požeruh vdrl v jamo, misleč, da ga čaka tam privezано jagnje, pa je bila le jančja koža in nekaj kosti, tedaj svetuje podgoriški starejšina Bolček, naj vaščani zmečejo najprej izkopano kamenje, da ga pobije, na vrh naj potem nasujejo prsti. Njegov nasprotnik, oče župan Bilček, pa ugovarja temu in zahteva, naj volka najprej zasujejo s prstjo, kar bo hitreje, na vrh šele naj zmečejo kamenje, da ne uide.

Vaščani so bili večinoma za Bilčkovo povelje, ker bo s tem delo prej dovršeno. Bolček se je moral molče vdati, ker je bila proti njemu velika večina Podgoričanov z Bilčkom vred. Pomagal je nerad tudi sam, najsi je grdo gledal, ker ni obveljala njegova.

Vaščani so hiteli s pokopom, in zver je še vedno tulila v jami in si tudi pomagala vedno višje in višje sproti na nametano prst. Pogrebci so se čudili, da volk neče poginiti.

»Žal mu je, da mora še tako lačen in mlad pod zemljo,« ugame ponosno Bilček, ko je bilo prsti malone do pol jame. Opomnil jih je, naj se podvizajo, da prej ugonobe zver. Nezaupno so pogledovali očeta župana,